

Congres

BLIJVEN VERNIEUWEN

20 september 2008

Aalst

Gestemde teksten

Inhoud

Inhoud.....	2
Ten geleide	3
Deel 1 - Individuele vrijheid	4
1. Een waardig levenseinde.....	5
2. Rookverbod en ander gezondheidspaternalisme.....	6
3. Gelijkheid voor de wet.....	7
4. Vrije meningsuiting	8
Deel 2 – Rechtstaat en democratie	9
5. Een constitutioneel systeem	10
6. Het koningshuis	11
7. Scheiding van kerk en staat.....	12
8. Rationalisering van bestuursniveaus	13
9. Stemrecht	14
10. Privacy	15
11. Eigendomsrecht en onteigeningen	16
12. Terrorismebestrijding.....	18
Deel 3 – Vrijhandel en Economie	19
13. Naar een eerlijke, transparante en sociale fiscaliteit.....	20
14. Belastingen niet verschuiven, maar verlagen.....	21
15. Een transparante sociale zekerheid	22
16. Het geloof in de kracht van de werknemer	23
17. Vrijhandel, ook voor diensten en personen.....	24
18. Een flexwet ten voordele van werknemer en werkgever	25
19. Het bedrog van de dienstencheques	26
Deel 4 – Gelijke kansen en solidariteit.....	28
20. Uitkeringen en vrije keuze	29
21. Een sociaal woonbeleid.....	30
22. Pensioenen	32
23. Kinderbijslag.....	34
24. Samenwonen en eerlijke belastingen	35

Ten geleide

Jong VLD wordt dit jaar 10 jaar jong. De bestuursploeg van Jong VLD wilde dan ook een opfrissing van en een aanvulling op bestaande standpunten van Jong VLD. Dit is een werk van lange adem. Vandaar dat we vier pijlers hebben gekozen waarin onze voorstellen kaderen. Deze voorstellen zijn niet exhaustief. Sommige thema's zijn te breed om op één dag te bespreken. Daarom hebben we enkele thema's, zoals justitie, onderwijs en cultuur doorverwezen naar verschillende politieke raden in het najaar. Tegelijk hebben we enkele werkgroepen in het leven geroepen die rond specifieke thema's, zoals de staatshervorming, meer tijd zullen nemen om een grondige tekst voor te bereiden. Ik nodig dan ook iedereen graag uit om hieraan mee te werken. Hopelijk zijn jullie daar ook zo massaal aanwezig als op dit congres.

Op het congres in Brugge in 2005 werden de lijnen uitgezet voor een integratiebeleid, in 2006 in Antwerpen werden de lijnen van een sociaal-economisch beleid uitgestippeld en in 2007 werden de internationale problemen gekaderd. Vandaag stellen we een update voor van enkele belangrijke discussies die in de komende maanden en jaren het politieke toneel zullen beheersen. De uitdagingen van de toekomst vragen om liberale oplossingen. Hierbij moet het individu voorop staan en moeten we afstappen van de oude, collectivistische oplossingen die nu door andere partijen worden aangereikt.

Als jongeren vleugel van Open Vld pleiten wij voor een consequent liberale koers. Deze is nog rechts, noch links omdat ook wij denken dat deze termen voorbijgestreefd zijn. Wat is immers links en wat is rechts? Is opkomen voor een sterke economie waardoor meer mensen aan de slag kunnen rechts of eerder links? Is het uitbouwen van een efficiënte sociale zekerheid waardoor armen, zieken, gehandicapten en ouderen geholpen worden nu links of juist rechts? Is het opkomen voor meer veiligheid en een harde aanpak van de criminaliteit links of rechts? Is de strijd voor de emancipatie van de vrouw binnen traditionele gezinnen links of rechts? Is het verwerpen van protectionisme in het Europees landbouwbeleid, wat ten goede zou komen aan talloze armen in de derde wereld, links of rechts? Links en rechts zijn voorbijgestreefde begrippen die de ware politieke bedoelingen maskeren. De ware ideologische tegenstelling die vandaag meer dan ooit bestaat is die tussen het individualisme als basis voor het liberalisme en het groepsdenken waarop de andere ideologieën gebaseerd zijn.

Deel 1 - Individuele vrijheid

Het liberalisme is voor ons een vernieuwingsgezinde beweging die het gevestigde steeds in vraag stelt en zich verzet tegen verstarring, status-quo, bekrompenheid en conservatisme. Het liberalisme beschouwt het individu als hoeksteen van de maatschappij. Het omgekeerde, met name het gegeven dat de maatschappij primeert op het individu, zet de deur open voor de negatie van de individuele vrijheden ten voordele van een hoger doel, ‘de gemeenschap’, ‘het volk’, ‘de natie’ of maakt het mogelijk dat tal van belangenverenigingen elke vooruitgang of verandering onmogelijk maken. Dit houdt in dat het individu zoveel mogelijk de vrijheid krijgt om zijn eigen leven invulling te verschaffen. Om het individu in staat te stellen volwaardig te kunnen deelnemen aan een samenleving behoeft het ook volwaardige kansen, los van de oorsprong van die kansen: hetzij door de markt, hetzij door de overheid voorzien. Kansen die o.a. voorzien dienen te worden via onderwijs. Ook aandacht voor de zwakkeren en ouderen in onze samenleving behoren hiertoe, waarvoor een degelijke sociale zekerheid en een degelijk pensioenstelsel – grotendeels geprivatiseerd en volgens een kapitalisatiesysteem – dient voorzien te worden. Vrijheid als vertrekpunt biedt het breedst mogelijke spectrum om tot ontwikkeling en vooruitgang te komen.

Maar als liberalen verzetten wij ons ook tegen elke vorm van verstaatsing en collectivisering. De staat is er voor ons in de eerste plaats om een kader te scheppen om maximale vrijheid te garanderen voor elk individu. Van daaruit ontstaat ook het geloof in een vrije markt als optimaal gegeven om deze rechtvaardigheid te genereren.

Voor liberalen is de individuele vrijheid het hoogste goed. Toch zien we dat vandaag deze vrijheid op verschillende manieren wordt bedreigd. De organisatie van onze overheid zorgt ervoor dat mensen minder en minder zeggenschap krijgen over hun eigen leven. Op een soms sluipende manier wordt geraakt aan essentiële en fundamentele vrijheden. Jong VLD verzet zich tegen de overheid “die weet wat goed is voor de mensen” of “die mensen tegen zichzelf wil beschermen”. Mensen zijn in staat om zelf keuzes te maken. Het faciliteren en maximaliseren van vrijheid, door een wettelijk kader, is een taak voor de overheid, niet het afbakenen of normeren van beslissingen die individuen kunnen maken.

Jong VLD is dan ook van mening dat op verschillende terreinen de individuele vrijheid en autonomie dient hersteld of uitgebreid te worden.

1. Een waardig levenseinde

Een hoeksteen van een open samenleving is het zelfbeschikkingsrecht van individuen.

Iedere burger heeft het recht om te kiezen uit het leven te stappen. In België is het in de regel strafbaar om iemand daarbij te helpen. Thans worden uitzonderingsmaatregelen goedgekeurd zoals wanneer men terminaal ziek is en uitzichtloos lijdt.

Deze uitzonderingen wijzen op een nieuwe algemene regel: iedereen heeft het recht om professionele hulp te zoeken om op een menswaardige wijze uit het leven te stappen wanneer hij/zij dat wenst. Het is niet aan de overheid om te bepalen in welke gevallen men wel of niet hulp mag gebruiken en zo de risico's, zoals verlamming of coma, te vermijden en externe negatieve effecten te beperken, zoals treinvertragingen of de vondst van de overledenen. In vele centra voor palliatieve zorgen worden patiënten dikwijls niet gehoord. Artsen blijven vasthouden aan hun therapeutische hardnekkigheid. Dit zorgt er dikwijls voor dat patiënten eerst nog enkele weken zwaar afzien, vooraleer zij in een coma verzeild raken. Op dat moment is euthanasie op vraag van de patiënt niet meer mogelijk. Meestal gaat de arts dan over tot 'sedatie', het toedienen van een hoge dosis morfine. Bij het opvoeren van de dosis heeft dit de dood tot gevolg, maar daarvoor heeft de patiënt wel zwaar moeten lijden.

Zelfs als er een expliciete wilsbeschikking is van de patiënt zijn alle problemen in Vlaanderen nog niet van de baan. Dikwijls weigeren artsen en ziekenhuizen, vooral deze van de katholieke zuil, om euthanasie toe te passen. Men kan natuurlijk nooit een arts verplichten om hier toe over te gaan. Wat men wel kan doen is in elk ziekenhuis procedures instellen, zodat een patiënt met een duidelijke en wettige vraag om euthanasie geholpen kan worden.

Ter bevordering van de rechtszekerheid van de hulpverlener zal de wil om zich van het leven te onttrekken eerst door een officiële instantie genoteerd worden. Met behulp van een wilsbeschikking zou men het zelfbeschikkingsrecht in een toekomstige situaties van juridische of feitelijke handelingsonbekwaamheid, zoals een coma toestand of dementie, kunnen regelen. Voor minderjarigen moet een oplossing gezocht worden in samenwerking met ouders en geneesheren. De termijnen en waarborgen zoals in de bestaande euthanasiewetgeving kunnen blijven bestaan.

Jong VLD neemt de voortrekkersrol op zich om het zelfbeschikkingsrecht van mensen te laten respecteren. Want dit zelfbeschikkingrecht is er voor eenieder.

2. Rookverbod en ander gezondheidspaternalisme

De discussie over een algemeen rookverbod is de laatste tijd opnieuw opgewaaid. De huidige regels zijn onduidelijk en discriminerend. Dit kan echter geen argument zijn voor het invoeren van een algemeen rookverbod. Jong VLD is de betutteling van mensen en ondernemers beu.

Dat roken schadelijk is voor de gezondheid, is ondertussen algemeen bekend. Toch blijven mensen uit vrije wil op café gaan en horecagelegenheden bezoeken waar gerookt wordt. Het is geen taak van de overheid om mensen gezond te maken en daarbij de keuzevrijheid sterk in te perken, noch te beïnvloeden. Informatie over de mogelijke gezondheidsgevolgen wordt voorzien door een instantie gelinkt aan het niveau dat de gezondheidszorg financiert.

Jong VLD stelt dan ook voor dat elke uitbater van een horecazaak zelf kan beslissen of en wanneer er in zijn zaak gerookt kan worden. Klanten zijn dan geïnformeerd wanneer zij een restaurant of café binnen gaan waar gerookt wordt. Ook werknemers weten waaraan ze beginnen, en kunnen beslissen om niet in een horeca-gelegenheid te werken waar gerookt wordt.

Jong VLD wil de keuzes die mensen maken, vrijwaren en mensen ook de verantwoordelijkheid laten dragen voor die keuzes. Daarom is Jong VLD geen voorstander van het verbieden van snoepwinkels aan scholen en het verbieden van frituren in achtergestelde wijken, zoals sommigen vandaag propageren. Jong VLD wil trouwens het vergunningsbeleid voor niet vervuilende bedrijvigheid sterk versoepelen. De keuzevrijheid van mensen staat voor Jong VLD nog steeds voorop.

3. Gelijkheid voor de wet

Voor Jong VLD is het vanzelfsprekend dat fundamentele rechten en vrijheden voor eenieder gelden. Individuele vrijheid is de hoeksteen voor een beleid van gelijkheid tussen elk individu. Dit impliceert voor Jong VLD gelijkheid tussen mannen en vrouwen, een bescherming van de fysieke integriteit en een vrije keuze in de samenstelling van gezinnen. Deze stelling kan achterhaald lijken of volledig gerealiseerd. Toch stoten we nog al te vaak op verborgen sturing vanuit de overheid. Jong VLD verzet zich tegen groeperingen die de vrije keuze van individuen niet respecteren.

Enerzijds is een principiële afwijzing van alle dwingende vormen van positieve discriminatie onontbeerlijk.

Anderzijds staat Jong VLD ook op de bres voor vrouwenrechten. Nog te vaak worden vrouwen niet op gelijke voet behandeld of in hun fysieke integriteit aangetast. Jong VLD wil een verbod op gedwongen vrouwenbesnijdenis en een strenge controle hierop. Jong VLD blijft ijveren voor een wereldwijd verbod op vrouwenbesnijdenis en wil een einde maken aan de praktijk van uithuwelijken. Vele vrouwen hebben nog steeds geen vrije partnerkeuze. De Belgische overheid moet bij internationale instellingen blijven ijveren voor deze punten.

We kunnen het ons niet veroorloven om de zwaksten in de samenleving aan hun lot over te laten. Deze strijd is voor Jong VLD een strijd voor emancipatie en tegen onderdrukking. Deze strijd moet via bewustmaking en onderwijs verlopen en vraagt ook de actieve inzet van voorbeelden in alle gemeenschappen, via individuele verantwoordelijkheid, niet via de overheid.

4. Vrije meningsuiting

De vrijheid van meningsuiting is een essentieel recht in een liberale samenleving. Als deze onderdrukt wordt, verdwijnt het fundament waar alles op gebouwd is. Hoe kan er nog sprake zijn van democratie, hoe kan er nog vrijheid zijn, als zelfs de eigen mening niet meer kan geuit worden?

Als meningen onderdrukt worden, gaat misschien wel een stuk waarheid verloren. Bovendien zullen op den duur meningen die niet bestreden worden enkel nog aanvaard worden als een gegeven, zonder enig begrip of gevoel voor de diepere redenen of waarden erachter. Anderzijds kan men de ware kracht van een bepaalde mening niet meer voelen als die niet gecontesteerd wordt.

Dit pleidooi voor de vrije meningsuiting lijkt ondertussen overbodig omdat dit recht in de grondwet opgenomen is. Maar wanneer het om de bestrijding van extremistische of racistische standpunten gaat, zijn voor sommigen plots alle middelen toegestaan, tot het verbieden van partijen of andere organisaties en het tegenwerken van debatten toe. Daardoor loopt men het risico dat de democratische mening niet meer gewaardeerd wordt om haar kracht en dreigt men terecht te komen in een situatie waar uiteindelijk maar één bepaalde mening meer getolereerd wordt.

Iedereen moet zijn of haar mening kunnen vertolken, hoe verfoeilijk die ook mag zijn. De democratie kan enkel sterker worden door die mening te bekampen met andere opinies. Door ze juridische te bestrijden, komt de democratie en de individuele vrijheid echter in gevaar. Er kan maar één beperking zijn en dat is als het om oproepen tot geweld gaat. Dan pas mag de overheid tussenbeide komen, moet ze dat zelfs doen. Want wie onder de dreiging van geweld moet leven, kan ook niet waarlijk vrij zijn.

Jong VLD pleit dan ook voor een recht op vrije meningsuiting dat absoluut is. Eenieder moet de eigen mening, hoe verfoeilijk die ook moge zijn, in alle omstandigheden kunnen vertolken zonder daarin beperkt te worden door een ander of door de overheid. Zonder laster en eerroef toe te laten, kan voor Jong VLD de vrije meningsuiting uitsluitend beperkt worden wanneer wordt opgeroepen tot haat of geweld, en de context waarin dit gebeurt dusdanig is dat het gevaar daartoe eveneens duidelijk en imminent is.

Deel 2 – Rechtstaat en democratie

Naast het afbakenen van de fundamentele rechten en vrijheden, is ook de organisatie en de rol van de overheid voor ons als liberale jongeren van cruciaal belang. De staatsvorming houdt al meer dan een jaar de wetstraat in een wurggreep. Daarom dat we in de komende maanden de organisatie van de staat verder bespreken in een aparte werkgroep.

Toch willen we al enkele fundamentele rechtsprincipes hier dieper bespreken. Jong VLD wil enkele principes vooruit schuiven die mensen meer zeggenschap geven in het democratisch proces. Tegelijk lijkt het ons evident dat de invulling die gegeven wordt aan fundamentele rechten en vrijheden in een democratie door Jong VLD duidelijk gesteld worden. Het zwaartepunt hoort te liggen bij de rechten en vrijheden, democratie is louter een middel tot het garanderen van deze fundamentele rechten van de rechtstaat. Onze rechtstaat en democratie is gegroeid en heeft een geschiedenis. Toch is dit voor ons als jonge liberalen geen reden om niet naar de uitdagingen en noden van vandaag en morgen te kijken. De globalisering, individualisering en pluraliteit van onze samenleving, die wij als jonge liberalen positief willen benaderen, vragen dat de liberale democratie zich aanpast en komaf maakt met oude vormen en gedachten.

5. Een constitutioneel systeem

Jong VLD kijkt bezorgd naar alle nieuwe wetgeving die constant op ons afkomt. Onze grondwet bevat teveel ballast en is niet langer het referentiedocument dat een grondwet zou moeten zijn. De installatie van het Grondwettelijk Hof heeft niet de verhoopte beterschap gebracht. Jong VLD stelt voor om een nieuwe, korte en duidelijke, grondwet op te stellen die de fundamentele rechten en vrijheden van de burgers van dit land omschrijft. De taak van een grondwet is een afbakening te maken tussen publiek en privé en een duidelijke en functionele staatsstructuur uit te tekenen. Scheiding der machten en beperkte overheidsbevoegdheden zijn daarbij essentieel.

Jong VLD herhaalt haar pleidooi om de senaat af te schaffen.

6. Het koningshuis

Jong VLD vindt dat in een moderne democratie erfopvolging geen plaats meer heeft. Jong VLD pleit dan ook resoluut voor een republikeins systeem en het opheffen van de monarchie. Via de organisatie van een nationaal referendum wordt bepaald of hier een voedingsbodemp voor bestaat. De premier wordt verkozen middels vrije en rechtstreekse verkiezingen.

Ook al heeft de adelstand vandaag slechts een symbolische waarde, toch is het niet meer van deze tijd om dergelijke erkenningen te laten uitreiken door het koningshuis. Daarom wordt het verder uitreiken van adellijke titels afgeschaft en verdwijnt de erfelijkheid van de titel. Daarnaast kan de adelstand geen enkel voordeel vanuit de staat ontvangen.

7. Scheiding van kerk en staat

Een moderne liberale democratie veronderstelt een neutrale staat op levensbeschouwelijk vlak. De constitutionele democratie heeft dan ook de scheiding van kerk en staat als een van zijn ankerpunten ingeschreven. In ons land is daar altijd op een wat bijzondere manier mee omgesprongen. Neutraliteit en scheiding werden hier geïnterpreteerd als een gelijke subsidie aan elke geloofsgemeenschap, gebaseerd op een aantal, soms duistere, criteria.

Daarin moet verandering komen. De staat moet de vrijheidsrechten van individuen beschermen en de neutrale voorwaarden scheppen waardoor individuen hun vrijheidsrechten, waaronder de vrijheid van religie, kunnen uitoefenen.

Op dit moment financiert de Belgische staat religies. De verdeling van subsidies gebeurt niet alleen arbitrair, door een al dan niet erkenning van de respectievelijke religie, maar ook nog eens op een discriminerende manier tegenover niet-gelovigen. Bovendien is de uitoefening van een levensbeschouwing een pure privé aangelegenheid en is godsdienstbeleving een puur privaat goed. De beleving van een levensbeschouwing is een puur individuele keuze en andere individuen moeten daar niet voor opdraaien. Jong VLD vindt het dan ook onaanvaardbaar dat belastingsgeld wordt uitgegeven aan subsidies voor religies.

Het is tijd voor een grondig debat over de bekostiging van geloofsgemeenschappen in dit land, binnen de context van een seculier Europa. Jong VLD is daarbij voorstander van het afschaffen van elke overheidssteun aan religies of op religie gebaseerde verenigingen. Daarbij staat het elke burger in dit land vrij zich te organiseren rond gemeenschappelijke doelen, ook religieuze. Teneinde de vrijheid van religie te garanderen moet de sektescommissie afgeschaft worden.

8. Rationalisering van bestuursniveaus

In het jonge België werden er negen provincies opgericht waarin telkens een gouverneur de leiding had over een administratie én tegelijk als vertegenwoordiger van de koning fungeerde. Een gouverneur kon in zijn provincie te paard met maximaal een dagreis de buitengrenzen van het provinciale grondgebied bereiken. Maar de samenleving veranderde razendsnel en de centrale en lokale administraties groeiden gestaag. In alle communautaire discussies van de laatste veertig jaar werd verschillende malen gepleit voor de afschaffing van de provincies als bestuurslaag. Toch blijken de provincies tot op vandaag taaie overlevers te zijn.

Want als er één ding is waar België géén gebrek aan heeft, dan zijn het bestuurslagen. In het federale België hebben we de laatste drie decennia alleen maar lagen bijgecreëerd. België is de ongekroonde wereldkampioen van de ‘multi-levelgovernance’.

De provincies zijn het bestuursniveau waar op dit moment de grootste stijging aan nieuwe belastingen en aantal ambtenaren is vast te stellen. De provincies geven samen ongeveer 900 miljoen euro uit, waarvan 60% naar werkings- en personeelskosten gaan.

De algemene provinciebelasting wordt overal, behalve in Vlaams-Brabant, geheven. De concrete toepassing van die belasting is nogal divers, al worden overal twee types belastingplichtigen weerhouden: enerzijds de gezinnen, anderzijds de bedrijven. Tenslotte is er een restcategorie waarin diverse andere heffingen zitten. In Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen worden er voor niet erg spectaculaire sommen nog jachtwapenverloven uitgereikt. Limburg wil vanaf 2009 toeristische bedrijven gaan belasten. In West-Vlaanderen doen ze nu al hetzelfde met tweede verblijven. Vlaams-Brabant is de absolute kampioen met betrekking tot rest/pestbelastingen: banken, aanplakborden, jachtverloven.

Jong VLD wil dan ook dat de provincies op termijn verdwijnen. De bevoegdheden kunnen gespreid worden over de gemeenschappen en de gewesten enerzijds en het gemeentelijke niveau anderzijds. Samenwerkingen die het lokale niveau overschrijden zijn nog steeds mogelijk door *ad hoc* samenwerkingsverbanden aan te gaan. Op korte termijn wil Jong VLD een rationalisering van het middelengebruik van de provincies, een stop op de provinciale belastingen en een benoemingsstop in de provinciale ambtenarij. In 2012 worden geen provincieraadsverkiezingen meer gehouden. Dit betekent dat tegen dan een stappenplan voor de overdracht van taken en de bijhorende middelen naar de gemeenten en gemeenschappen en gewesten moet uitgevoerd worden.

9. Stemrecht

Jong VLD ijvert voor het afschaffen van de opkomstplicht. Niet alleen zijn we een van de zeldzame landen waar die nog bestaat, maar bovendien zou het stemrecht onze democratie versterken. Stemmen zou een echt vrije keuze van het individu worden in plaats van een verplicht nummertje op zondagmorgen eens om de zoveel jaar.

Tegelijk zou de afschaffing van de opkomstplicht politici er toe aanzetten om meer mensen te motiveren, meer naar de burger te luisteren, en meer onderwerpen aan te snijden waar de bevolking echt wakker van ligt. Als de burger niet gaat stemmen, geeft die ook een duidelijk signaal.

Jong VLD wil ook alle mensen die in een gemeente wonen laten mee beslissen over het gevoerde beleid. Zo moeten ook migranten, en niet alleen die uit andere EU-lidstaten, stemrecht krijgen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Ook zij zijn immers onderhevig aan de maatregelen en regels die de gemeentebesturen nemen. In deze gaat het uiteraard zowel om passief als actief stemrecht. Of iemand stemrecht krijgt moet bepaald worden door de vraag of de persoon deel uitmaakt van de maatschappij, niet door een lijntje ‘nationaliteit’ op een identiteitskaart.

In die optiek spreekt het voor zich dat ook voor de regionale en federale verkiezingen migranten stemrecht moeten kunnen krijgen. Uiteraard wordt dit enkel toegekend worden aan zij die bestendig in onze gemeenschap verblijven. Het lijkt logisch om de duur van een legislatuur voorop te stellen als minimumverblijfsduur om van het stemrecht te mogen genieten.

10. Privacy

Zonder ons hiervan steeds goed bewust te zijn, speelt de verwerking van persoonsgegevens een grote rol in het dagdagelijks leven. De doorsnee Belg zit momenteel in duizenden verschillende databanken. Heel veel dagdagelijkse handelingen laten elektronische sporen na en als gevolg hiervan worden steeds meer gegevens van steeds meer mensen opgeslagen in bestanden. Volgens schattingen van de FOD Binnenlandse Zaken zouden er in ons land alleen al meer dan 10.000 bewakingscamera's zijn. Niettegenstaande dat niet alle camera's onder de bepalingen van de camerawet van 2007 vallen zouden er tot op heden slechts een 800-tal zijn aangegeven bij de privacycommissie. De bestrijding van terrorisme en criminaliteit, het vrijwaren van de verkeers- en voedselveiligheid, elektronisch bankieren en betalen, allerhande e-loketten zijn voorwerp van gegevensbronnen die onze privacy te grabbel kunnen gooien. Het gaat niet over een samenzweerderige Big Brother-operatie, maar over een opeenstapeling van ingrepen, evoluties en technische snufjes die onze persoonlijke levenssfeer bedreigen.

De uitgebreide Belgische bureaucratie zorgt er ook voor dat veel gegevens moeten worden doorgegeven die niet altijd noodzakelijk zijn. De overheid bedreigt dus zelf mee de bescherming van de privacy. De politie en het gerecht hebben ruimere bevoegdheden gekregen om aan telefoontap te doen en flits- en andere camera's zijn niet meer weg te denken uit het straatbeeld en overheidsgebouwen.

Jong VLD pleit voor een verbod op het plaatsen van camera's in straten.

Jong VLD pleit voor duidelijke regels wanneer persoonlijke gegevens, zoals telefoongesprekken, financiële informatie, vingerafdrukken, DNA-stalen of andere fysieke gegevens bewaard kunnen worden in databanken. Bij afwezigheid van criminele feiten zouden dergelijke gegevens niet beschikbaar mogen blijven van de overheid. Grote geïntegreerde verbonden databanken zijn niet aanvaardbaar.

11. Eigendomsrecht en onteigeningen

In een rechtstaat dient het eigendomsrecht zo absoluut mogelijk te worden gewaarborgd en elke onzekerheid tot een minimum beperkt. Als jonge liberalen kennen wij een groot gewicht toe aan de bescherming van private (individuele) eigendom tegen de willekeurige grillen van de meerderheid van de bevolking.

Een en ander wordt ook grondwettelijk gewaarborgd in art. 16: “Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemene nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling.”

De afgelopen decennia is evenwel het aantal onteigeningen “ten algemene nutte” exponentieel gestegen. Een tendens die het grootst mogelijk wantrouwen van elke jonge liberaal moet opwekken. Het begrip “ten algemene nutte” kent immers een veel te ruime omschrijving, de wetgeving omtrent onteigening is achterhaald, zit vol gaten en biedt te weinig garanties voor de burger die ten opzichte van de overheid door de zeer complexe wetgeving door het bos de bomen niet meer ziet.

Wanneer de overheid wil onteigenen, probeert zij eerst het pand in der minne aan te kopen. In de praktijk neemt de overheid contact op met de eigenaars en doet na een schatting een bod. Momenteel doet de overheid te vaak louter een bod zonder dit verder te motiveren. Voor de eigenaar komt dit vaak over als een "te nemen of te laten". Waarom zou de overheid immers haar best doen om aan te tonen dat het bod overeenstemt met de marktprijs? Als de betrokkene er niet op ingaat, is er nog de stok achter de deur: de procedure voor de vrederechter. De vrederechter stelt momenteel een expert aan. Deze kan zelfs een lager bedrag toekennen dan het bod. De betrokken eigenaar staat dus onder een zekere druk.

Jong VLD pleit voor een volledige herziening van de onteigeningswetgeving. De Staat moet een verbod op onteigeningen kennen. Alleen daar waar op geen enkele andere wijze een publiek goed kan worden voorzien, kan worden overgegaan tot deze ultieme oplossing.

Dit is echter de ene vage term verwisselen voor de andere. Een duidelijk omschrijving van een publiek goed is dus nodig. Twee punten zijn daarbij essentieel: een publiek goed kan niet vatbaar zijn voor exclusiviteit voor deze of gene bevolkingsgroep en kan enkel niet-rivaliserende consumptie betreffen.

Bovendien zal elke overheid, vooraleer te mogen overgaan tot onteigening, aan volgende voorwaarden dienen te voldoen:

- 1- voorafgaande verplichte onderhandeling met de eigenaar
- 2- rechterlijke machtiging ex ante, waarbij (3) en (4) worden getoetst

- 3- bewijs leveren van de noodzakelijke levering van het publieke goed, waaronder verstaan wordt: (a) voldoen aan de vereiste van kwalificatie als publiek goed en (b) het falen van enig privaat initiatief in het verleden en in de naaste toekomst om zulks te bereiken
- 4- ook moet de overheid het bewijs voorleggen van voldoende concrete en realiseerbare plannen, zij moet alle nodige voorzieningen getroffen hebben om te kunnen overgaan tot onmiddellijke uitvoering na de onteigening

Bij het vaststellen van de billijke vergoeding is de gangbare marktprijs, door een onafhankelijk expert vast te stellen, een minimum minimorum. Een bijkomende absolute drempel is de aankoopsom als het goed minder dan drie jaar voordien werd verworven. Om enige mogelijke grief tegemoet te komen, pleiten wij dan ook voor een oplegsom, ter waarde van 10 % van de vastgestelde marktprijs. Een hoger beroep tegen de zo vastgelegde vergoeding kan enkel door de onteigende burger aangetekend worden, en niet door de onteigende overheid.

12. Terrorismebestrijding

Jong VLD verzet zich tegen het samenvoegen van de verschillende eenheden die de nationale veiligheid beschermen om het terrorisme te bestrijden. Deze diensten moeten onder strenge voorwaarden kunnen samenwerken, maar niet samensmelten. Een samensmelting van diensten uit de militaire, politionele en staatsveiligheids sfeer zou een te grote bedreiging voor de privacy en burgerrechten vormen en dreigt een stap naar een politiestaat te zijn.

Jong VLD is van oordeel dat de bijzondere opsporingsmethoden (spijtoptanten, telefoontap, ...) bij de bestrijding van het internationaal terrorisme moeilijk inzetbaar moeten zijn en dit enkel onder strikte voorwaarden. Deze technieken bedreigen immers de rechten en vrijheden van alle burgers. Bovendien moeten een aantal basisrechten van de verdediging gevrijwaard blijven: het vermoeden van onschuld, het recht op een advocaat, etc.

Deel 3 – Vrijhandel en Economie

Het liberalisme geeft elk individu de maximale kans zich te ontwikkelen via scholing of arbeid en zijn of haar creativiteit ten volle te benutten. Een economisch beleid dient deze filosofie te ondersteunen.

Een doelgroepenbeleid dat individuen in hokjes plaatst en hen de controle op hun middelen ontnemt, is dan ook uit den boze. Onze fiscaliteit doet dat echter en daarom doen we voorstellen om ze te hervormen. Tegelijk willen we werknemers en werkgevers meer vrijheid geven in hun onderlinge relaties en die herwaarderen. Het bestaande collectivistisch systeem voldoet niet meer aan de noden van vandaag. We werken ook een voorstel uit om flexibele arbeid beter te kaderen.

13. Naar een eerlijke, transparante en sociale fiscaliteit

Een fiscaliteit die werken en ondernemen ontmoedigt, laat staan bestraft, discrimineert tussen verschillende doelgroepen en individuen door hen in allerlei richtingen te proberen sturen, is geen optie in een liberaal beleid. Nochtans is de fiscaliteit in ons land juist daarop gebaseerd. De fiscaliteit is ondoorzichtig, gebaseerd op doelgroepen en daarom onrechtvaardig. Een fundamentele verandering dringt zich op.

Personenbelasting

Jong VLD pleit voor de invoering van een nieuw fiscaal systeem in de personenbelasting: de vlaktaks. De verpletterend complexe fiscaliteit, die tot doel heeft het gedrag van het individu te sturen en te kanaliseren, dient dringend vereenvoudigd te worden. De voordelen van de vlaktaks zijn onmiskenbaar: eenvoud, economische efficiëntie en rechtvaardigheid.

Zo kan het hele kluwen van uitzonderingen, vrijstellingen en subsidies worden weggevaagd en wordt het invullen van het belastingformulier voor elke burger drastisch vereenvoudigd. Deze lagere, uniforme belasting creëert ademruimte voor economische activiteit en is een troef voor het aantrekken van buitenlands kapitaal. Het ontmoedigt belastingontduiking, sluit achterpoortjes en dringt de zwarte economie terug. Door de invoering van een belastingvrije som hoeven kleinverdieners helemaal geen belasting te betalen, en behoudt het systeem een element van progressiviteit.

Vennootschapsbelasting

Jong VLD wil gelijke kansen geven aan allen die de draagkracht van onze maatschappij en economie uitmaken door te ondernemen en risico's te nemen. De globalisering verhoogt de concurrentie tussen bedrijven, iets wat consumenten ten goede komt. Maar globalisering vraagt ook om transparantie en flexibiliteit. Daarom moet elke onderneming, ongeacht haar activiteiten, vennootschapsvorm of andere kenmerken op een uniforme wijze worden belast.

Ook lagere overheden hebben nood aan transparantie

Een stuk van onze fiscaliteit is de bevoegdheid van gemeenten en provincies. Hier worden dan ook dikwijls de meest ridicule belastingen ingevoerd. Ook lagere overheden vereenvoudigen hun belastingssystemen, en alle pestbelastingen worden vervangen door één inkomstenbelasting. De heffingen op provinciaal niveau worden vanaf 2012 afgeschaft.

Jong VLD pleit voor een aantal maatregelen die in afwachting van de invoering van de vlaktaks levensnoodzakelijk zijn willen we onze economie aantrekkelijk houden. Zo moeten investeringen in risicokapitaal en wetenschappelijk onderzoek fiscaal aantrekkelijk worden. Idem voor het mecenaat.

14. Belastingen niet verschuiven, maar verlagen

In tegenstelling tot wat al enkele jaren als dé oplossing naar voor werd geschoven, staat Jong VLD niet achter de ideeën van belastingverschuivingen. Belastingen moeten niet zozeer verschoven worden, maar vooral verlaagd worden. Het overheidsbeslag is veel te hoog. De overheid moet efficiënter worden, besparen en minder taken uitvoeren. Dat moet de kern van de discussie zijn, niet het halen van inkomsten uit een ander potje. Bovendien wordt al te vaak over het hoofd gezien dat een verhoging van belastingen op consumptie vooral de armste bevolkingsgroepen treft.

Wie voorstelt om lasten op arbeid te verschuiven naar milieubelastingen, draait de bevolking een rad voor de ogen. Jong VLD is te vinden voor milieubelastingen als een instrument om de externe kosten van milieuvervuiling te internaliseren. Als alternatieve financiering voor de sociale zekerheid zijn ze echter niet geschikt. Ten eerste heeft sociale zekerheid niets met milieu te maken. Ten tweede is de bedoeling van milieubelastingen dat ze uitdoven naarmate de vervuiling vermindert. De opbrengsten van milieubelastingen kunnen wel gebruikt worden om aan milieubeleid te doen, de staatsschuld terug te dringen en de belastingen te verlagen. Daardoor zal onze economie er sterker op vooruitgaan waardoor op termijn de belastingen permanent lager kunnen blijven, ook als de opbrengsten van de milieuheffingen verminderen.

Ook de kosten die gepaard gaan met het heffen van belastingen moeten drastisch naar beneden. Cijfers voor particulieren bestaan niet, maar de compliance kost voor bedrijven inzake BTW (de organisatorische kost die bedrijven spenderen aan het voldoen aan de voorwaarden van de BTW-wetgeving), lopen op tot meer dan 6 miljard euro per jaar. Jong VLD wil dat er maatregelen worden genomen om deze compliance kost met de helft terug te dringen tegen 2012.

15. Een transparante sociale zekerheid

Jong VLD vindt dat de solidaire mechanismen die bestaan via onze samenleving overeind moeten blijven. Het beschermen, helpen en emanciperen van de zwaksten in onze samenleving behoort tot de essentie van ons liberaal gedachtengoed. Echter, de manier waarop vandaag deze solidariteit georganiseerd wordt zorgt voor grove onrechtvaardigheden, het beknotten van mensen in hun kansen en verlies aan efficiëntie. Daarom pleit Jong VLD voor een fundamentele verandering in de benadering van sociale rechtvaardigheid.

Economie – en met inbegrip fiscaliteit – is een systeem dat elk individu kansen biedt zichzelf ten volle te ontwikkelen. Als vanzelfsprekend is een deel onder hen hiertoe minder of soms zelfs helemaal niet toe in staat. Het zijn echter niet de zogenaamde “sociale ingrepen” die ervoor zorgen dat ook zij in al hun mogelijkheden meekunnen met onze maatschappij, vaak in tegendeel zelfs. Het is wel de economie zelf die ervoor zorgt dat anderen de kans krijgen zich als dusdanig te ontwikkelen dat zij de ‘zwakkeren’ kunnen helpen bij het benutten van hun mogelijkheden.

Jong VLD pleit daarom ook voor een éénmaking van alle sociale tarieven, bijdragen, voordelen, plannen, schema's, regels, voordelen, nadelen, onderdelen en andere delen tot één sociale bijdrage. Daarbij verdwijnt het onderscheid tussen werkgevers- en werknemersbijdrage. Bij de storting van het loon wordt in de mededeling duidelijk vermeldt wat het brutoloon was en hoeveel sociale zekerheidsbijdragen (en voorheffing) daarvan afgehouden worden. Zo wordt voor de werknemer een stuk duidelijker welk beslag de staat op zijn loon legt.

16. Het geloof in de kracht van de werknemer

Het Belgisch sociaal overleg is volledig vastgeroest. Individuele werkgevers en werknemers moeten opereren in een carcan dat opgelegd wordt door behoudsgezinde collectivistische vakbonden en werkgeversorganisaties. Jong VLD wil werkgevers en werknemers meer vrijheid geven in hun onderhandelingen.

Werknemers en werkgevers moeten er kunnen voor kiezen om de modaliteiten van hun relatie zelf te onderhandelen. Tegelijk houden zij de volledige vrijheid om onderhandelingen op bedrijfsniveau te voeren. Of zij kunnen kiezen om zich nog verder te verenigen en te overleggen op bv. sectorniveau in een bepaalde regio. In deze bottom-up-aanpak heeft de algemeen-bindendverklaring van CAO's uiteraard geen plaats meer.

Deze radicale omwenteling herwaardeert de kracht van het individu en sluit het niet langer op in collectieve versterde structuren. Werknemer en werkgever kunnen zelf het heft in handen nemen en akkoorden sluiten die het best aangepast zijn aan hun specifieke situatie. Tegelijk verdwijnt het probleem dat de sociale partners steeds meer regulering uitvaardigen, maar de kosten in termen van werkloosheid, lagere arbeidsparticipatie en toegenomen zwartwerk doorschuiven naar de overheid.

In dit nieuw kader hebben de nationaal georganiseerde vakbonden en werkgeversorganisaties nog een belangrijke rol. Zij kunnen advies geven, ondersteuning bieden, *best practices* doorgeven, informatie over de algemene economische toestand aanbieden, enz. Zo krijgen zij een rol waarbij zij iedereen individueel kunnen helpen, in plaats van dirigistisch iedereen over dezelfde kam te scheren.

Hier moet ook het probleem aangepakt worden dat enkel de drie grote vakbonden als representatieve partners erkend worden. Representativiteit moet bekeken worden op het niveau waar de onderhandelingen gevoerd worden. Zo kan een kleine vakbond die in een onderneming sterk staat eindelijk ook aan tafel schuiven en blijft dit niet langer een voorrecht voor de verzuilde organisaties.

Jong VLD pleit voor een volledige rechtspersoonlijkheid voor de vakbonden. Het spreekt in deze optiek voor zich dat deze vakverbonden of belangenorganisaties hun inkomsten elders halen dan via subsidies en werkingsbudgetten van overheidswege. De vakbonden worden niet langer belast met de uitbetaling van de werkloosheidsvergoeding.

Voor overheidsbedrijven wordt een minimale dienstverlening ingevoerd. Daarnaast moeten overheidsbedrijven, of overheidsgefinancierde bedrijven, in eerste instantie zoveel mogelijk geprivatiseerd te worden.

17. Vrijhandel, ook voor diensten en personen.

In deze wil Jong VLD de vakbonden ook sterk oproepen tot een bezinning over hun rol en functioneren in de maatschappij van morgen en hen als dusdanig aanzetten tot een doorgedreven organisatie op Europees en bij uitbreiding mondiaal niveau zodat zij gewapend zijn voor de uitdagingen van onze globale samenleving en niet langer de lokale entiteiten daarvan proberen te gijzelen door krampachtig vol te houden aan hun 19de en 20ste Eeuwse structuren en visie. De concurrentie speelt zich niet af tussen deze en de overzijde van de straat.

Jong VLD pleit voor de volledige invoering van de Bolkenstein-richtlijn met onmiddellijke ingang. Jong VLD wil een vrij verkeer van personen, voor alle beroepsactiviteiten en voor werknemers uit alle landen, zowel van binnen als van buiten de Europese Unie. Individuele lidstaten hebben niet langer de mogelijkheid zelf de grenzen van arbeidsinstroom te bepalen, maar volgen vanuit hun EU-lidmaatschap de akkoorden die op Europees niveau worden gesloten.

Jong VLD pleit idealiter voor een volledige opening van alle grenzen voor diensten, goederen en personen. Jong VLD brengt in deze begrip op voor de angsten die dit bij de bevolking oproept over onder meer de veerkracht van de sociale zekerheid. Echter, wanneer het systeem fout is, kan het nooit de bedoeling zijn om de vooruitgangsgedachte hierdoor te laten afremmen. De enige oplossing zit voor Jong VLD in het aanpassen van het systeem zelf aan de vooruitgangsgedachte. De nieuwe fiscaliteit zoals door Jong VLD voorgesteld, mede met een overheid en staat gebouwd op efficiëntie alsook een volledige opening naar de private sector toe door onder meer de private sociale verzekering te stimuleren, vormen reeds twee belangrijke pijlers van deze noodzakelijke hervorming.

18. Een flexwet ten voordele van werknemer en werkgever

De arbeid is in België nog steeds afgestemd op de werkorganisatie van de 19de eeuw. Die eenduidige structuur ligt echter achter ons en loopbanen verlopen lang niet meer zo rechtlijnig en afgebakend. Ons arbeidsrecht en onze sociale zekerheid zijn echter nog altijd gebaseerd op die eenduidige structuur. Dit gegeven brengt véél problemen met zich mee.

De arbeidscontext is gevoelig veranderd. Een job-for-life bestaat niet meer, en weinig werknemers verwachten dat ook nog. In een dynamische economie is het normaal geregeld van job te moeten/willen veranderen. En vaak is het ook nodig vaardigheden bij te sturen. Hiervoor moeten we de arbeidsmarkt flexibeler maken (hiring & firing makkelijker), maar ook de uitkeringen in geval van tijdelijke werkloosheid verhogen, maar beperkt in de tijd en onder voorwaarde van training en scholing.

Uitzendcontracten zijn een integraal onderdeel geworden van het human resources-beleid in zowat alle bedrijven. Dagelijks zijn bijna 90.000 uitzendkrachten aan de slag. Daarmee is ongeveer 1 op de 10 werknemers een uitzendkracht. De grotere omvang van de tijdelijke contracten kan deels verklaard worden door de grotere afhankelijkheid van vaak op langere termijn vrij onzekere subsidiemechanismen. Een tweede verklaring kan gezocht worden in de screeningfunctie van tijdelijke contracten.

De Belgische wetgeving inzake arbeidsmarkt maakt echter nog steeds een onderscheid naar verschillende doelgroepen. Jong VLD wil alle flexibele arbeid onderbrengen onder één wetgeving, naar het voorbeeld van de Nederlandse flexwet. We kiezen hier niet voor een doelgroepenbeleid dat alleen studenten, jongeren of ouderen vooruit kan helpen, maar we kiezen er resoluut voor om een oplossing naar voor te brengen voor eenieder in onze maatschappij die geconfronteerd wordt met hetzelfde probleem, nl. een rigide arbeidsmarkt die hen niet in staat stelt om op een flexibele manier arbeid te verrichten.

Dit systeem laat toe dat mensen zelf kunnen bepalen waar, wanneer en hoeveel zij werken. Voor de werkgever is er het voordeel dat er steeds een flexibele arbeidsreserve beschikbaar is. Ook voor jongere werknemers met weinig ervaring, of voor oudere werknemers die hun loopbaan anders willen plannen, biedt dit systeem voordelen. Ook studenten die gedurende het jaar werken kunnen in een dergelijk systeem perfect functioneren.

Jong VLD wil dan ook een eenduidig statuut naar het model van de Nederlandse flexwet. Hierbij wordt duidelijk geregeld wat onder flexibele arbeid wordt verstaan en aan welke voorwaarden deze moet voldoen. Indien België een soortgelijk systeem zou invoeren, zouden alle vormen van flexibele arbeid kunnen genieten van een degelijke sociale bescherming.

19. Het bedrog van de dienstencheques

Jong VLD verzet zich tegen de dienstencheques in hun huidige vorm, en dat om meerdere redenen:

- Zo is er eerst en vooral een perverse vorm van herverdeling. De gebruikers van de cheques zijn meestal rijkere tweeverdieners, terwijl armere mensen wel mee moeten betalen aan het systeem.
- Bovendien is dit een zoveelste maatregel voor een beperkte doelgroep die zich bovenop de 100 (!) andere banenplannen en andere tewerkstellingsmaatregelen stapelt. Al deze plannen slagen er echter niet in om een werkelijke impact op de tewerkstelling te verwezenlijken, maar discrimineren wel wie er buiten valt, en creëren een grote administratieve rompslomp.
- De dienstencheques hebben een belangrijk verdringingseffect voor reguliere arbeid. Zo stapte 44% van de werknemers in het dienstenchequesysteem over van een ander werk.¹
- Tot slot zijn de dienstencheques absoluut niet te rijmen met een liberale politiek. Het behoort niet tot de kerntaken van de overheid om het uitbesteden van huishoudelijke taken te subsidiëren. Want dat is waar de dienstencheques eigenlijk op neerkomen. De gebruiker betaalt immers maar een derde van de werkelijke kost en krijgt daar nog eens 30% belastingvoordeel op.

Gecreëerd als instrument om statistieken over jobcreatie op te smukken, is de huidige dienstencheque niets meer of minder dan een verholen en zelfs verdoken instrument van een staat die geen geloof hecht aan de markt en denkt zelf te moeten ingrijpen. De strijd tegen zwartwerk en de werkloosheidsval wordt niet gewonnen door een deel van de zware loonkost door de staat te laten dragen, maar wel door het systeem van de zware loonkost aan te pakken. Ook hier roept Jong VLD – opnieuw – op tot een nieuw economisch en fiscaal beleid dat de economie kansen geeft en efficiëntie als hoogste doel in zich draagt. Fiscale drogmechanismen moeten met onmiddellijke ingang verdwijnen ter bevrijding van onze economie.

Jong VLD beschouwt de invoering van de dienstencheques als een publieke bekentenis van de paarse regering dat arbeid in België gewoon te duur geworden is en dat daardoor

¹ Studie van Idea-Consult voor de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, 9 mei 2008.

honderdduizenden jobs verdwenen zijn. Jong VLD verkiest de bestrijding van oorzaken boven die van symptomen, en pleit dan ook voor de afschaffing van het minimumloon, opdat de wisselwerking tussen vraag en aanbod van arbeid terug in kan staan voor de bepaling van de gangbare loonnorm en deze niet langer afhankelijk is van de invloed van louter eigenbelang nastrevende belangenorganisaties en lobbygroepen op de overheid.

Deel 4 – Gelijke kansen en solidariteit

Het liberalisme wil elk individu kansen geven. Kansen om een leven op te bouwen, om vooruit te gaan, om eigen keuzes te kunnen maken. Individuele vrijheid, rechtstaat en democratie en economie en vrijhandel zijn daar ontegensprekelijk essentiële voorwaarden toe, maar onvoldoende.

Open Vld werkte in het verleden, tijdens haar congres te Hasselt, een coherente visie uit over een sociale zekerheid die solidariteit, vrijheid en individuele verantwoordelijkheid met elkaar verzoende. Jong VLD schaart zich nog steeds achter de ideeën van dit congres.

Vanuit een liberale optiek willen we niemand veroordelen op basis van afkomst of voorgeschiedenis en willen we gelijke startkansen bieden, zonder in een vorm van dwingende positieve discriminatie te vervallen. Onderwijs is daar de basis voor alles. *Dit belangrijk thema zullen we verder behandelen tijdens politieke raden in het voorjaar en tijdens ons verkiezingscongres.*

Tegelijk zullen er helaas altijd mensen uit de boot vallen omwille van redenen waar ze vaak zelf weinig kunnen aan doen. Voor hen bestaat een sociaal vangnet. Maar dat biedt hen vandaag te weinig keuzes en geeft hen te weinig kansen om eruit te geraken. Daar willen we verandering in brengen.

Kwaliteitsvolle huisvesting is immens belangrijk voor een waardig leven, maar ons systeem van sociale woningbouw gaat de verkeerde richting uit. Wij willen alternatieven bieden.

Daarnaast moeten we dringend nadenken over hoe we in een vergrijzende maatschappij met ouderen omgaan. *Het einde van de loopbaan en de pensioenen behandelen we hier al, gezondheidszorg en ouderenzorg behandelen we verder in het voorjaar.*

En dan is er de vraag hoe gezinnen met of zonder kinderen fiscaal en sociaal moeten behandeld worden. Daarom hebben we het over de kinderbijslag en het huwelijksquotiënt in de fiscaliteit.

20. Uitkeringen en vrije keuze

Ons land kent een genereus welvaartssysteem. Heel wat uitkeringen zijn wel laag – een vaak terugkomend verwijt –, maar daarnaast bestaat er een resem aan andere steunmaatregelen voor uitkeringstrekkers en werklozen.

Het lijstje is lang: een verwarmingstoelage; een vrijstelling van de bijdrage voor waterzuivering; verlaagde bijdragen voor medicijnen, hospitaalopname en zorgverzekering; goedkoper openbaar vervoer en gratis treintickets voor sollicitaties; goedkoper avondonderwijs, terugbetaling van verblijf of kinderopvang tijdens opleidingen; sociale leningen; tussenkomsten voor culturele, sportieve of toeristische activiteiten; verhoogde kinderbijslag en verhoogde belastingvrijstellingen voor uitkeringen; ...

Uiteindelijk ziet niemand door de bomen het bos nog: zowel wie het voordeel kan genieten, als de belastingbetalers die het systeem financieren. Bovendien heeft niet elke gerechtigde boodschap aan al deze maatregelen. Wie in de stad woont, heeft misschien geen behoefte aan een gratis treinticket om te solliciteren. Waarschijnlijk heeft niet iedereen behoefte aan avondonderwijs. Anderzijds blijven de voordelen sterk gelimiteerd tot wat de wetgever uit zijn hoed tovert. Een beurt bij de kapper en een net pak om te solliciteren of gezonder eten zijn ongetwijfeld belangrijk, maar daar zijn geen voordelen aan gekoppeld. Bovendien vervallen heel wat van deze voordelen zodra men begint te werken, waardoor dat heel wat minder aantrekkelijk wordt.

Jong VLD pleit voor het vervangen van alle voordelen waar mensen met lage of vervangingsinkomens aanspraak op kunnen maken door een verhoging van de uitkering waar ze aanspraak kunnen op maken en de belastingvrije som. Niet alleen verhoogt dit de transparantie en maakt het werken terug aantrekkelijk, maar het vergroot ook de keuzevrijheid van de personen die er recht op hebben. Zij kunnen zelf bepalen wat voor hen belangrijk is en waar ze hun inkomen aan spenderen. In plaats van een sturende overheid bieden we zo ook vrije keuzes aan wie het niet breed heeft!

21. Een sociaal woonbeleid

Al vele jaren horen we regelmatig berichten dat er onvoldoende sociale woningen voorhanden zijn om aan de vraag te voldoen. Budgetten werden verhoogd en het tempo waarin nieuwe woningen gebouwd worden werd opgedreven, maar zonder veel soelaas.

In een nieuwe poging om het probleem op te lossen wil men de privésector inschakelen. In eerste instantie een goed idee: private spelers zijn nu eenmaal efficiënter, sneller en flexibel. Maar de Vlaamse Regering wil dit op een verkeerde manier doen. Projectontwikkelaars zullen verplicht worden om in elk project een gedeelte sociale woningen te voorzien. Die woningen zullen ze aan lage maximumprijzen moeten verkopen. Willen ze niet aan winst inboeten, zullen de gewone woningen dus onvermijdelijk duurder worden. Als dit wonen duurder maakt, zou dit wel eens een averechts effect kunnen hebben en de vraag naar sociale woningen nog meer laten toenemen. Bovendien wordt de privésector ingeschakeld in het bestaande tergend traag systeem van de sociale huisvestingsmaatschappijen aan wie ze de grond moeten verkopen. Jong VLD verzet zich tegen het verplicht op niet-marktconforme wijze inzetten van private spelers in de sociale woningbouw.

Een alternatief dat nu opgang maakt is het toekennen van huursubsidies. Huursubsidies werken echter niet. Het effect van huursubsidies is niet het stimuleren van de huurmarkt of het beschikbaar komen van “betaalbare” huurwoningen. Integendeel, de allerzwaksten in de maatschappij gaan erop achteruit. Huursubsidies verhogen de vraag door het hoger beschikbaar inkomen. Tegelijkertijd blijft op korte termijn het aanbod gelijk. Het logische gevolg is dan ook dat de prijzen stijgen en er dus niet meer betaalbare woningen beschikbaar komen. Jong VLD kant zich dan ook tegen het invoeren van huursubsidies.

Om wonen betaalbaar te maken wil Jong VLD o.a. de volgende maatregelen:

- Bouwen moet eenvoudiger worden: minder regulering en meer vrijheid.
- Het wettelijk monopolie van notarissen en hypotheekregisters en –bewaarders afschaffen.
- De registratierechten afschaffen. Zij verstoren immers de prijsvorming op de woningmarkt en remmen de arbeidsmobiliteit van werknemers af. Wonen wordt zo goedkoper.
- De belasting op het kadastraal inkomen afschaffen.
- Heel wat bouwgrondreserve is in handen van de gemeenten. Jong VLD wil deze geleidelijk op de markt aanbieden, zowel voor gewone als sociale woningbouw.

- Jong VLD vraagt verder dat de private spelers ten volle ingezet worden om bijkomende sociale woningen te realiseren, maar dan aan dezelfde voorwaarden als de bestaande overheidsinstellingen.

Steun voor huisvesting kan in de toekomst in de verhoogde uitkering die Jong VLD voorstelt ter vervanging van bestaande sociale voordelen vervat zitten.

22. Pensioenen

In het eindeloopbaandebat wordt maar al te vaak gesteld dat we met zijn allen tot 65 zullen moeten werken, of zelfs nog tot op een hogere leeftijd. Jong VLD is het hier niet mee eens en wil naar een maatschappij waarin iedereen zelf kan kiezen hoe lang hij of zij werkt. Wie vroeger wil stoppen, moet dat kunnen. Wie tot na zijn 65ste aan de slag wil blijven, moet daar ook kunnen voor kiezen.

Maar aan deze vrijheid gaat wel verantwoordelijkheid gekoppeld. Wie vroeger stopt, zal moeten leven met een lager pensioen, maar ook omgekeerd: wie langer werkt, bouwt verder rechten op en zal ook een hoger pensioen kunnen krijgen. Perverse effecten van de fiscaliteit die er toe leiden dat bijklussende gepensioneerden minder overhouden door bij te klussen, moeten weggewerkt worden.

Tegelijk stellen we ook voor dat ouderen niet zomaar voor de zwart-wit keuze gesteld worden: werken of pensioen. Waarom zou men niet halftijds op pensioen kunnen gaan? Men werkt deeltijds en men geniet voor de andere helft van zijn pensioen. Oudere werknemers moeten zelf meer kunnen kiezen hoe ze uit het beroepsleven stappen. Een geleidelijk verminderen van de activiteiten hoort daarbij.

Inzake pensioenen pleit Jong VLD voor een uitdovend pensioenstelsel, veranderend naar een systeem van ‘individual savings accounts’. De incentivestructuur, efficiëntie en rechtvaardiging van deze maatregel moet worden onderkend. In dit kader beklemtoont Jong VLD ook het geoorloofd maken van de zgn. omgekeerde hypotheek. Vervolgens achten wij, als liberalen, solidariteit met ouderen een nobele, doch louter private zaak. Alleen in schrijdende situaties en als overgangsmaatregel kan een minimumpensioen verstrekt worden. Alles daarboven moet echter via privésystemen gebeuren. Via de tweede en vooral de derde pijler kunnen individuen dan sparen via een werkgeversplan of een individuele pensioenrekening.

Zolang deze hervorming niet doorgevoerd wordt, kan er alvast geen discriminatie meer zijn tussen werknemers in de privésector en in overheidsdienst. Werknemers van de overheid moeten hun pensioen op dezelfde manier berekend zien als alle anderen. Zo kan het bv. niet dat het pensioen van een ambtenaar enkel op de lonen van de laatste vijf jaar berekend wordt, terwijl dat voor een werknemer op de hele loopbaan berekend wordt.

Om de nakende vergrijzing betaalbaar te houden, zijn een aantal maatregelen essentieel:

- Begrotingsmeevallers worden integraal gebruikt om de staatsschuld af te bouwen en zo toekomstige ruimte te creëren.

- De overheid kan een aantal activiteiten afstoten en de opbrengst gebruiken om ons financieel op de vergrijzing voor te bereiden.
- Een stringent begrotingsbeleid maakt het mogelijk middelen aan de kant te zetten.
- Economische migratie wordt mogelijk gemaakt. Zo slagen we er in om voldoende werknemers aan te trekken om onze economie draaiende te houden.

23. Kinderbijslag

De overheid moet zich zo ver mogelijk weg houden van het privé-leven. Het is de verantwoordelijkheid van de ouders en de eigen beslissing van een koppel om kinderen te krijgen. Kinderbijslag zou kunnen gebruikt worden voor volknationalistische of conservatieve doelstellingen zoals het opvoeren van het geboortecijfer of de positie van het klassieke gezin binnen de samenleving te versterken. Daarom pleit Jong VLD voor de afschaffing van het kindergeld. Tegelijk moet ook het systeem van de geboortepremies afgeschaft worden.

Het vrijgekomen budget kan dan gebruikt worden voor een verhoging van de extra belastingvrije som per kind.

24. Samenwonen en eerlijke belastingen

In 1962 werd de gezinscumul van inkomsten in ons belastingstelsel ingevoerd. De inkomsten van het gezin werden samen belast. Dit ging volledig uit van een typisch gezin met één kostwinner. Naarmate de gezinssamenstelling evolueerde werd dit licht aangepast en dit mondde uit in het huwelijksquotiënt. Gehuwden (en ondertussen ook wettelijk samenwonenden) kunnen een gemeenschappelijke aangifte doen. Als de tweede persoon geen of een bescheiden inkomen heeft, wordt een deel van het inkomen van de meest verdiener getransfereerd naar de minst verdiener.

Het voordeel daarvan is dat de belastingvrije sommen beter gebruikt worden en dat men in lagere tariefschijven valt. Dit klinkt mooi, maar is het niet.

Eerst en vooral is het discriminerend tegenover niet wettelijk samenwonenden, alleenstaanden en eenoudergezinnen. Zij kunnen helemaal geen aanspraak maken op dit voordeel. Ten tweede komt het nog het meest de grootverdieners ten goede, want het inkomen dat getransfereerd wordt zit oorspronkelijk in hogere aanslagvoeten. En ten derde ontnemt het grotendeels de incentive voor de tweede persoon in het gezin om te gaan werken, zeker als het om relatief lage extra inkomens gaat. Omdat dit voordeel vervalt, wordt het extra inkomen tegen een heel hoog marginaal tarief belast. Gaan werken wordt dan disproportioneel zwaar belast.

Daarom pleit Jong VLD voor een individualisering van de fiscaliteit. Zo verdwijnt de discriminatie van niet-traditionele gezinsvormen en wordt deze werkloosheidsval binnen het gezin aangepakt. Uiteraard is het niet de bedoeling om extra belastinginkomsten binnen te halen, en moet deze maatregel gecompenseerd worden door een algemene evenredige belastingverlaging.

Een van de doelstellingen van het huwelijksquotiënt was er voor te zorgen dat gezinnen waarbij meerdere monden moeten gevoed worden met het inkomen van één persoon het iets breder hebben. Daarom vraagt Jong VLD dat dit geïndividualiseerd wordt naar het kind toe en niet meer afhankelijk is van de gezinsvorm. In ons voorstel krijgt elkeen per kind ten laste een verhoging van de belastingvrije som. Dit behandelt elke gezinsvorm op dezelfde manier en komt ook eenoudergezinnen ten goede.